

**ALDAGAI BATEKO FUNTZIOEN
JARRAITUTASUNA,
DERIBAGARRITASUNA ETA
DIFERENTZIAGARRITASUNA**

1.- a) Aurkitu a eta b hurrengo funtzioa jarraitua izan dadin $x=1$ puntuan:

$$f(x) = \begin{cases} b \cdot L(1+4x) & \forall x < 1 \\ a & x = 1 \\ \frac{e^x - e}{e \cdot Lx} & \forall x > 1 \end{cases}$$

b) a eta b parametroen balio horietarako, aztertu f -ren deribagarritasuna $x=1$ puntuan

a) f jarraitua da $x=1$ puntuan $\Leftrightarrow \lim_{x \rightarrow 1} f(x) = f(1)$

Kasu honetan $f(1) = a$

$$\left. \begin{aligned} \lim_{x \rightarrow 1^-} f(x) &= \lim_{x \rightarrow 1^-} b \cdot L(1+4x) = b \cdot L(5) \\ \lim_{x \rightarrow 1^+} f(x) &= \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{e^x - e}{e \cdot Lx} \sim \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{e^x - e}{e \cdot (x-1)} \stackrel{L'H}{=} \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{e^x}{e} = 1 \end{aligned} \right\} \Rightarrow \exists \lim_{x \rightarrow 1} f(x) = b \cdot L(5) = 1 \Leftrightarrow b = \frac{1}{L(5)}$$

Eta f jarraitua da $x=1$ puntuan $\Leftrightarrow a=1$ eta $b = \frac{1}{L(5)}$.

b) Balio horietarako, $f(x) = \begin{cases} \frac{L(1+4x)}{L(5)} & \forall x < 1 \\ 1 & x = 1, \text{ deribagarria da } x=1 \text{ puntuan} \\ \frac{e^x - e}{e \cdot Lx} & \forall x > 1 \end{cases}$

$\Leftrightarrow \exists f'(1) \in \mathbb{R}$.

Hau da:

$$\begin{aligned} f'(1^-) &= \lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{f(1+h) - f(1)}{h} = \lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{\frac{L(1+4(1+h))}{L(5)} - 1}{h} = \lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{L(5+4h) - L(5)}{h \cdot L(5)} \stackrel{L'H}{=} \\ &= \lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{4}{L(5)} = \frac{4}{5 \cdot L(5)} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} f'(1^+) &= \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{f(1+h) - f(1)}{h} = \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{\frac{e^{1+h} - e}{e \cdot L(1+h)} - 1}{h} = \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{e^{1+h} - e - e \cdot L(1+h)}{h \cdot e \cdot L(1+h)} \sim \\ &\sim \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{e^h - 1 - L(1+h)}{h^2} \stackrel{L'H}{=} \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{e^h - \frac{1}{1+h}}{2h} \stackrel{L'H}{=} \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{e^h + \frac{1}{(1+h)^2}}{2} = 1 \end{aligned}$$

Beraz, $f'(1^+) \neq f'(1^-) \Rightarrow \nexists f'(1) \Rightarrow f$ ez da deribagarria $x=1$ puntuan.

2.- Izan bedi $f(x) = \begin{cases} e^{\frac{1}{|x|}} & \text{baldin } x \neq 1. \\ L|x-1| & \\ 0 & \text{baldin } x = 1 \end{cases}$. Estudiatu f funtzioaren

jarraitutasuna (eten mota adieraziz), deribagarritasuna eta diferentziagarritasuna $x = 0$ eta $x = 1$ puntuetan.

(2,5 puntu)

Jarraitutasuna:

$x = 0$ puntuan:

$\nexists f$

$$\begin{cases} \lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{e^{\frac{1}{x}}}{L(1-x)} = \frac{\infty}{0^-} = -\infty \\ \lim_{x \rightarrow 0^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{e^{-\frac{1}{x}}}{L(1-x)} = \frac{\infty}{0^+} = +\infty \end{cases} \Rightarrow \text{Jauzi infinituko eten gaindiezina}$$

$x = 1$ puntuan:

$f(1) = 0$

$$\begin{cases} \lim_{x \rightarrow 1^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 1^+} \frac{e^{\frac{1}{x}}}{L(x-1)} = \frac{e}{-\infty} = 0 \\ \lim_{x \rightarrow 1^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 1^-} \frac{e^{\frac{1}{x}}}{L(1-x)} = \frac{e}{-\infty} = 0 \end{cases} \Rightarrow \text{Jarraitua da}$$

Diferentziagarritasuna:

$x = 0$ puntuan ez da jarraitua, beraz ezin da deribagarria izan.

$x = 1$ puntuan:

$$\begin{cases} f'(1^+) = \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{f(1+h) - f(1)}{h} = \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{e^{\frac{1}{1+h}}}{h \cdot L(h)} = -\infty \\ f'(1^-) = \lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{f(1+h) - f(1)}{h} = \lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{e^{\frac{1}{1+h}}}{h \cdot L(-h)} = \infty \end{cases} \Rightarrow \text{Ez da deibagarria.}$$

Diferentziagarritasuna:

$x = 0$ eta $x = 1$ puntuetan deribagarria ez denez, ezin da diferentziagarria izan.

$$(*) \begin{cases} \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{e^{\frac{1}{1+h}}}{h \cdot L(h)} = e \cdot \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{1/h}{L(h)} \stackrel{(L'H)}{=} e \cdot \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{-1/h^2}{1/h} = -e \cdot \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{1}{h} = -\infty \\ \lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{e^{\frac{1}{1+h}}}{h \cdot L(-h)} = e \cdot \lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{1/h}{L(-h)} \stackrel{(L'H)}{=} e \cdot \lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{-1/h^2}{1/h} = -e \cdot \lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{1}{h} = \infty \end{cases}$$

3.- Izan bedi $f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{baldin } x \leq 0 \\ |x - a| & \text{baldin } 0 < x < 3 \\ \frac{x^2 + 3x}{x + b} & \text{baldin } x \geq 3 \end{cases}$. Kalkulatu a eta b parametroen

balioak f jarraitua izan dadin.

$\forall x < 0$ f jarraitua da (polinomioa da).

$\forall x \in (0, 3)$ f jarraitua da (balio absolutua).

$\forall x > 3$ f jarraitua da $\Leftrightarrow x + b \neq 0 \Leftrightarrow x \neq -b$.

$x = 0$ puntuan:

$$\left. \begin{aligned} f(0) &= 1 \\ \lim_{x \rightarrow 0^-} f(x) &= \lim_{x \rightarrow 0^-} (x^2 + 1) = 1 \\ \lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) &= \lim_{x \rightarrow 0^+} |x - a| = |-a| = |a| \end{aligned} \right\} \Rightarrow f \text{ jarraitua da } \Leftrightarrow |a| = 1 \Leftrightarrow a = \pm 1.$$

$x = 3$ puntuan:

$$\left. \begin{aligned} f(3) &= \frac{18}{3 + b} \\ \lim_{x \rightarrow 3^+} f(x) &= \lim_{x \rightarrow 3^+} \frac{x^2 + 3x}{x + b} = \frac{18}{3 + b} \\ \lim_{x \rightarrow 3^-} f(x) &= \lim_{x \rightarrow 3^-} |x - a| \begin{cases} \text{(baldin } a=1) \\ = \lim_{x \rightarrow 3^-} |x - 1| = 2 \\ \text{(baldin } a=-1) \\ = \lim_{x \rightarrow 3^-} |x + 1| = 4 \end{cases} \end{aligned} \right\} \Rightarrow f \text{ jarraitua da } \Leftrightarrow \begin{cases} \frac{18}{3 + b} = 2 \Leftrightarrow b = 6 \\ \frac{18}{3 + b} = 4 \Leftrightarrow b = \frac{3}{2} \end{cases}$$

Orduan, baldin $a = 1$ eta $b = 6$, edo $a = -1$ eta $b = \frac{3}{2}$ f jarraitua da $\forall x \in \mathbb{R}$.

Oharrak:

1) $b = 6$ eta $b = \frac{3}{2}$ balioetarako, $x \neq -b \quad \forall x > 3 \Rightarrow f$ jarraitua da ere puntu horietan.

2) Lortutako a eta b parametroen balioetarako, f funtzio jarraituaren adierazpen analitikoa hauetako bat litzateke.:

Baldin $a = 1$ eta $b = 6$,

$$f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{baldin } x \leq 0 \\ |x - 1| & \text{baldin } 0 < x < 3 \\ \frac{x^2 + 3x}{x + 6} & \text{baldin } x \geq 3 \end{cases} = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{baldin } x \leq 0 \\ 1 - x & \text{baldin } 0 < x \leq 1 \\ x - 1 & \text{baldin } 1 < x < 3 \\ \frac{x^2 + 3x}{x + 6} & \text{baldin } x \geq 3 \end{cases}$$

Baldin $a = -1$ eta $b = \frac{3}{2}$,

$$f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{baldin } x \leq 0 \\ |x+1| & \text{baldin } 0 < x < 3 \\ \frac{x^2 + 3x}{x + \frac{3}{2}} & \text{baldin } x \geq 3 \end{cases} = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{baldin } x \leq 0 \\ x+1 & \text{baldin } 0 < x < 3 \\ \frac{x^2 + 3x}{x + \frac{3}{2}} & \text{baldin } x \geq 3 \end{cases}$$

4.- Izan bedi $f(x) = \begin{cases} a - 1 + \sin x & \forall x \geq 0 \\ \frac{ax}{2-x} & \forall x < 0 \end{cases}$ **funtzioa, non** $a \in \mathbb{R}$. **Kalkulatu** $f'(x)$

$\forall x \in \mathbb{R}$.

$\forall x \neq 0$ deribatua zuzenean ateratzen da deribazio erregelak aplikatuz:

$$f'(x) = \begin{cases} \cos x & \forall x > 0 \\ \frac{2a}{(2-x)^2} & \forall x < 0 \end{cases}$$

$x = 0$ puntuko deribagarritasuna aztertzeko bi eratan egin daiteke.

1. Metodoa: Definizioa erabiliz:

$$f'(0^+) = \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{f(0+h) - f(0)}{h} = \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{a - 1 + \sin h - (a - 1 - 0)}{h} = \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{\sin h}{h} = 1$$

$$f'(0^-) = \lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{f(0+h) - f(0)}{h} = \lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{\frac{a \cdot h}{2-h} - (a - 1 - 0)}{h} = \lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{ah - (a-1)(2-h)}{h(2-h)} =$$

$$= \lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{2ah - h - 2a + 2}{h(2-h)} =$$

$$= \begin{cases} \text{Baldin } a > 1 \Rightarrow \lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{1-a}{h} = +\infty \Rightarrow \text{Ez da deribagarria finitua ez baita} \\ \text{Baldin } a < 1 \Rightarrow \lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{1-a}{h} = -\infty \Rightarrow \text{Ez da deribagarria finitua ez baita} \\ \text{Baldin } a = 1 \Rightarrow \lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{ah}{2h} = \frac{1}{2} \Rightarrow f'(0^+) \neq f'(0^-) \Rightarrow \text{Ez da deribagarria} \end{cases}$$

Beraz, f ez da deribagarria $x = 0$ puntuan $\forall a \in \mathbb{R}$.

2. Metodoa: Ikus dezagun f jarraitua ba ote den $x = 0$ puntuan:

$$\left. \begin{aligned} \lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) &= \lim_{x \rightarrow 0^+} (a - 1 + \sin x) = a - 1 = f(0) \\ \lim_{x \rightarrow 0^-} f(x) &= \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{ax}{2-x} = 0 \end{aligned} \right\} \Rightarrow f \text{ jarraitua } x = 0 \text{ puntuan} \Leftrightarrow a - 1 = 0 \Leftrightarrow a = 1$$

Beraz, $\forall a \neq 1$ f ezin da deribagarria izan.

Eta

$$a = 1 \Rightarrow f(x) = \begin{cases} \sin x & \forall x \geq 0 \\ \frac{x}{2-x} & \forall x < 0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} f'(0^+) = \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{\sin h}{h} = 1 \\ f'(0^-) = \lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{h}{h(2-h)} = \lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{1}{2-h} = \frac{1}{2} \end{cases} \Rightarrow \nexists f'(0)$$